

Onderzoek naar de effecten van de coronacrisis onder panelleden van 'Meedoen met Rogplus'

Opgesteld door:
Liesbeth Kleton, kwaliteitsmedewerker
Maaïke Bisessar- Hilkmann, kwaliteitsmedewerker

Vertrouwelijkheid:
Voor intern gebruik

april 2021

Inhoudsopgave

1. Samenvatting	3
2. Inleiding.....	4
3. Opzet	5
Selectie en aantallen.....	5
4. Resultaten onderzoek	6
4.1 Algemene gegevens	6
4.2 Zelfredzaamheid	6
4.3 Meedoen in de samenleving.....	10
4.4 Sociale contacten	13
4.5 Wat kan ik voor andere betekenen?	15
4.6 Wilt u nog iets kwijt aan ons?	15
5. Conclusie	16
5.1 Zelfredzaamheid	16
5.2 Meedoen in de samenleving.....	16
5.3 Sociale contacten	17
6 Aanbevelingen	17

1. Samenvatting

Dat de coronacrisis iedereen raakt, is zeker. Maar welke invloed heeft de coronacrisis op de Meedoen-panelleden, in dit geval cliënten van Rogplus, op hun zelfredzaamheid, het meedoen in de samenleving en het onderhouden van sociale contacten?

Zelfredzaamheid

- Bij 17% kwam de huishoudelijke hulp minder vaak of niet meer langs. Voor 6% was dit echt een probleem.
- Van de cliënten die eerst zelf boodschappen deden, kreeg 2% (soms) boodschappenhulp. 5% zei: "Het is elke keer weer de vraag wie er boodschappen voor mij kan doen."
- Van de cliënten die zelf voor hun eten zorgden, liet 5% maaltijden bezorgen of kreeg hulp van een ander. 3% kreeg niet de normale maaltijdhulp.
- Van de cliënten die hulp kregen bij hun administratie, lukte dit bij 3% niet meer of minder goed.
- 25% ging minder vaak naar een arts of behandelaar. Voor 11% was dit omdat ze dit zelf een te groot risico vonden. Voor de rest omdat de hulp (voor een deel) stil lag.
- 9% kreeg minder hulpverlening: voor 11% viel dit niet mee en 6% redde zich onvoldoende.

Meedoen in de samenleving

- 19% kon z'n dag minder goed doorbrengen en 3% slecht omdat activiteiten (voor een deel) stopten. 6% wilde meer daginvulling.
- 24% reisde niet en 8% had problemen met reizen.
- 21% deed mee aan (online) activiteiten door vrijwilligers en buurtorganisaties. 61% wist niet dat die er waren.
- Van de cliënten die naar een hobbyclub of vereniging gingen, deed 85% dat niet meer. 11% volgde online diensten van een kerk, moskee enzovoort.

Sociale contacten

- 21% ging er nog tussenuit voor uitjes of vakanties. 29% ging niet meer en 44% ging sowieso nooit op pad.
- 52% zag veel minder vrienden en familie en vond dat jammer. 68% loste dit op door vaker te (video)bellen.
- 32% voelde zich eenzamer.

2. Inleiding

In 2017 heeft Rogplus via een campagne cliënten en mantelzorgers voor een participatiepanel geworven: Meedoen met Rogplus. Dit panel wordt regelmatig gevraagd haar mening te geven over onderwerpen, via digitale/schriftelijke enquêtes of via spiegelgesprekken. De uitkomsten worden door Rogplus gebruikt voor het verbeteren van de dienstverlening aan cliënten en hun mantelzorgers. Dit is het eerste onderzoek onder het panel sinds de corona-uitbraak in maart 2020.

Iedereen weet uit eigen ervaring of uit de media dat de effecten van corona op ons leven groot zijn. Mensen blijven thuis en kunnen in veel mindere mate participeren in de maatschappij. De coronacrisis raakt iedereen. We willen graag weten hoe de doelgroep van Rogplus de coronacrisis ervaart.

Het doel van de enquête is inzicht krijgen welke invloed de coronacrisis heeft op cliënten van Rogplus, met name bij participatie aan de maatschappij. Participatie bestaat uit drie onderdelen: zelfredzaamheid, actief meedoen in de samenleving en het sociale leven.

Daarom staan er drie vragen centraal in het onderzoek:

1. Wat is de invloed van de coronacrisis op de zelfredzaamheid van cliënten in hun gezinssituatie?
2. Wat is de invloed van de coronacrisis op de manier waarop meedoen in de samenleving?
3. Wat is de invloed van de coronacrisis op het sociale leven van cliënten?

3. Opzet

Selectie en aantallen

Omdat de vragen vooral betrekking hebben op de persoonlijke situatie van cliënten (zoals de vraag: wie doet nu de boodschappen?), is ervoor gekozen om alleen die groep aan te schrijven. De groep cliënten bestaat uit 115 personen. De mantelzorgers uit het Meedoen-panel hebben niet deelgenomen aan het onderzoek.

Het onderzoek bestaat uit een digitale enquête. De deelnemers hebben per post een brief gekregen waarin zij zijn uitgenodigd om digitaal deel te nemen aan deze enquête. De enquête is via Enalyzer verwerkt.

4. Resultaten onderzoek

4.1 Algemene gegevens

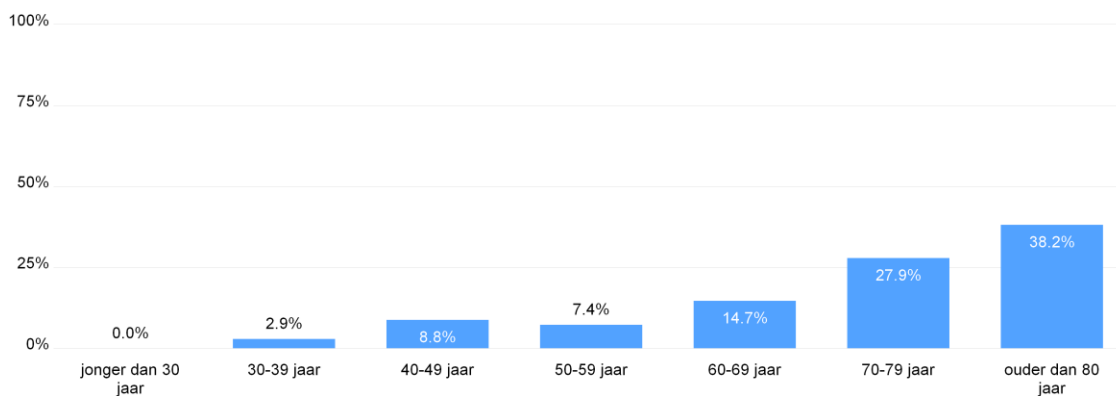
Van de 115 panelleden hebben 74 mensen de enquête ingevuld. Dit is een respons van 64%. Hiervan zijn 64 enquêtes volledig ingevuld. Deze 64 enquêtes vormen het uitgangspunt. Dit betekent een respons van 56%.

Geslacht

56% van de deelnemers is een vrouw en 44% is een man.

Leeftijd

In Figuur 1 is te zien wat de leeftijd is van de deelnemers aan de enquête.

Figuur 1

Gezinsituatie

Van de deelnemers woont 61% alleen. 28% woont samen met een partner en 9% woont samen met partner én kinderen. 2% van de deelnemers woont samen met zijn of haar kinderen.

4.2 Zelfredzaamheid

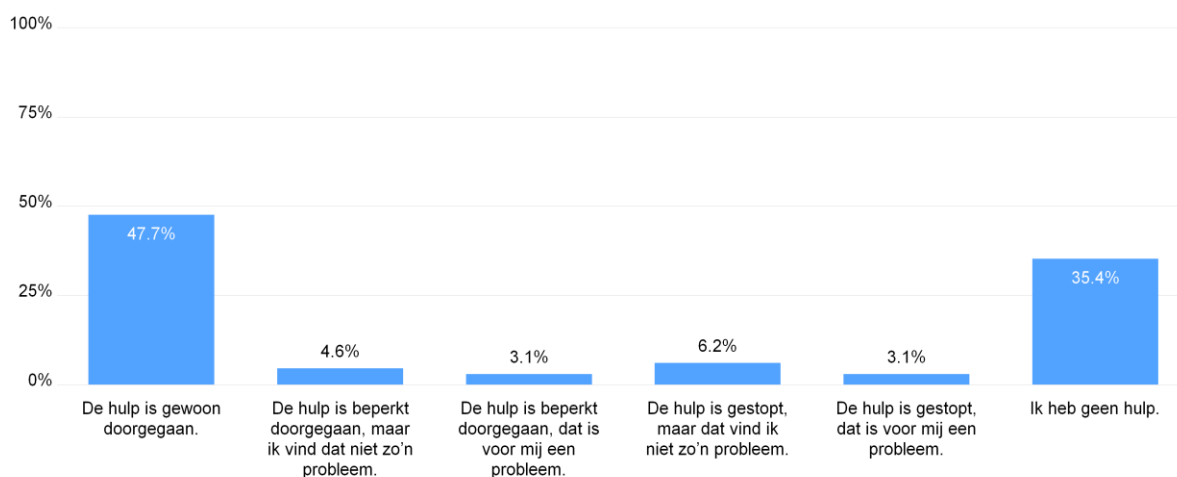
Huishoudelijke taken

Voor deze vraag konden er meerdere antwoorden worden gegeven waardoor het totaal meer dan 100% is.

Voor de coronacrisis:

- Voerde 59% van de deelnemers zelf en/of met partner de huishoudelijke taken uit.
- Had 51% een huishoudelijke hulp.
- Had 6% iemand uit de naaste omgeving die hielp met de huishoudelijke taken.

In figuur 2 is te zien wat de deelnemers aangeven over het uitvoeren van de huishoudelijke taken tijdens de coronacrisis als zij gebruik maken van een huishoudelijke hulp. 6% van de deelnemers geeft aan het als een probleem te ervaren dat de hulp is verminderd of gestopt.

Figuur 2

Boodschappen

Er is onderzocht wie voor de coronacrisis en tijdens de coronacrisis de boodschappen haalde. Er is nauwelijks verschil te zien in de situatie vóór of tijdens de coronacrisis.

- Ongeveer 72% haalt zelf de boodschappen of deze worden door een huisgenoot gehaald.
- Ongeveer 17% laat de boodschappen door iemand anders halen.
- 14% van de deelnemers laat de boodschappen thuisbezorgen.

De cijfers van voor en tijdens de coronacrisis komen overeen. Een kleine 5% van de deelnemers geeft echter wel aan dat het tijdens de coronacrisis elke keer maar de vraag is wie de boodschappen kan halen.

Maaltijden

De coronacrisis heeft een kleine invloed gehad op wie de maaltijden bereidt.

- 92% van de deelnemers maakte zelf de maaltijden of een huisgenoot deed dit. Tijdens de coronacrisis is dit 87%.
- Het bezorgen van de maaltijden wordt tijdens de coronacrisis iets meer gedaan: van 9% naar 11%.
- Ook het laten bereiden van de maaltijden door iemand buiten het huishouden wordt wat vaker gedaan tijdens de coronacrisis. Dit is gestegen van 8% naar 11%.

Artsenbezoek en behandelingen

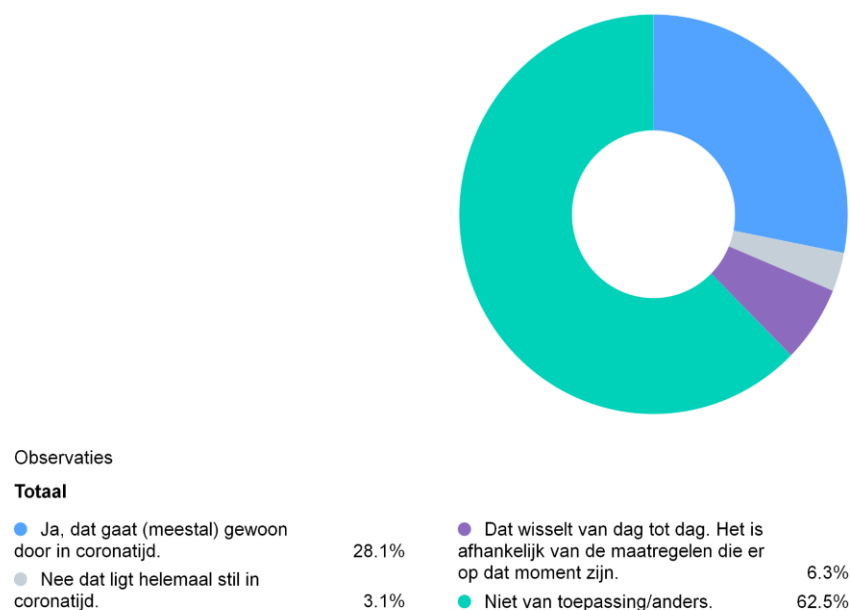
In figuur 3 is te zien of in tijden van corona de deelnemers hun artsbezoeken en behandelingen konden continueren. Bijna 60% geeft aan dat deze afspraken doorgingen. Echter gaan bij ruim 12% van de deelnemers de afspraken en behandelingen niet door of heeft de deelnemer zelf het bezoek uitgesteld.

Figuur 3

Hulpverlening

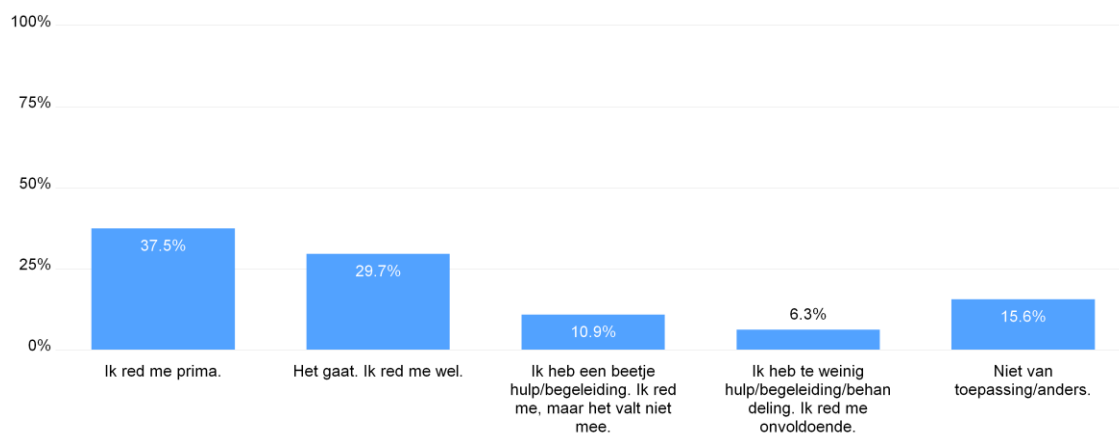
In figuur 4 is te zien dat de hulpverlening, door bijvoorbeeld een begeleider, in enkele gevallen uitvalt.

Figuur 4

Voldoende hulp/begeleiding/behandeling in coronatijd

Figuur 5

17% van de deelnemers geeft aan weinig of geen hulp /begeleiding/ behandeling te ontvangen. Zij redden zich net of onvoldoende.

4.3 Meedoen in de samenleving

Daginvulling

De deelnemers is gevraagd wat zij voor de coronacrisis voor daginvulling hadden:

- 53% had geen vaste daginvulling
- 16% deed vrijwilligerswerk
- 12,5% werkte
- 6% had een dagbesteding met Wmo-indicatie
- 9% had een andere daginvulling
- 3% volgde een studie of opleiding

In figuur 6 is te zien of en hoe de deelnemers hun dag besteden tijdens de coronacrisis. Er waren meerdere antwoorden mogelijk.

Figuur 6

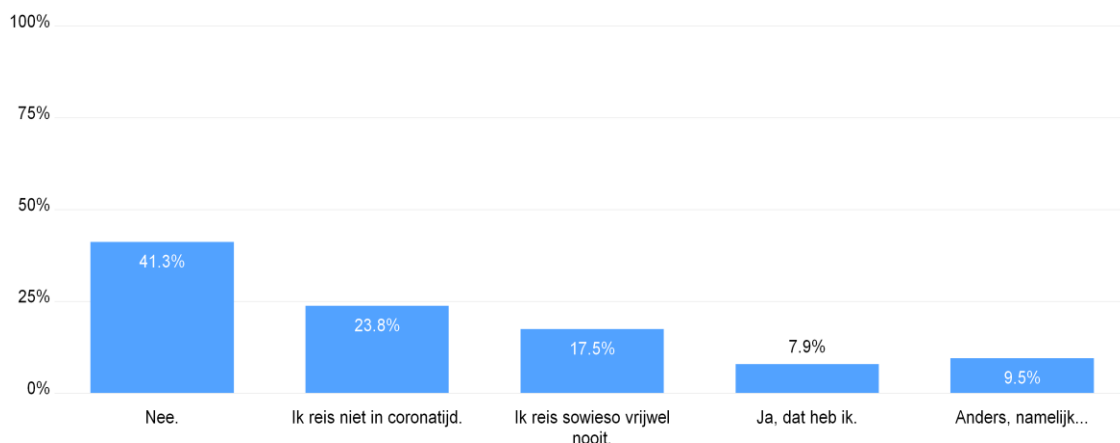
Er is aan de deelnemers gevraagd of zij behoefte hebben aan meer daginvulling in Coronatijd.

- 6% zegt ja: ik heb (te) weinig te doen
- 56% zegt nee: dat valt wel mee. Ik vermaak me wel.
- 38% zegt nee: mijn dagen zijn zo om.

Vervoer

In figuur 7 is te zien of de deelnemers problemen ervaren met het reizen tijdens de coronacrisis. De open antwoorden die bij “anders” werden gegeven, bestonden uit:

- Ik reis zelf nog met de auto (x2).
- Alleen reizen is ongezellig.
- Ik reis met Valys maar mijn km's zijn snel op (x2).
- Mijn dochter brengt mij naar mijn afspraken.

Figuur 7

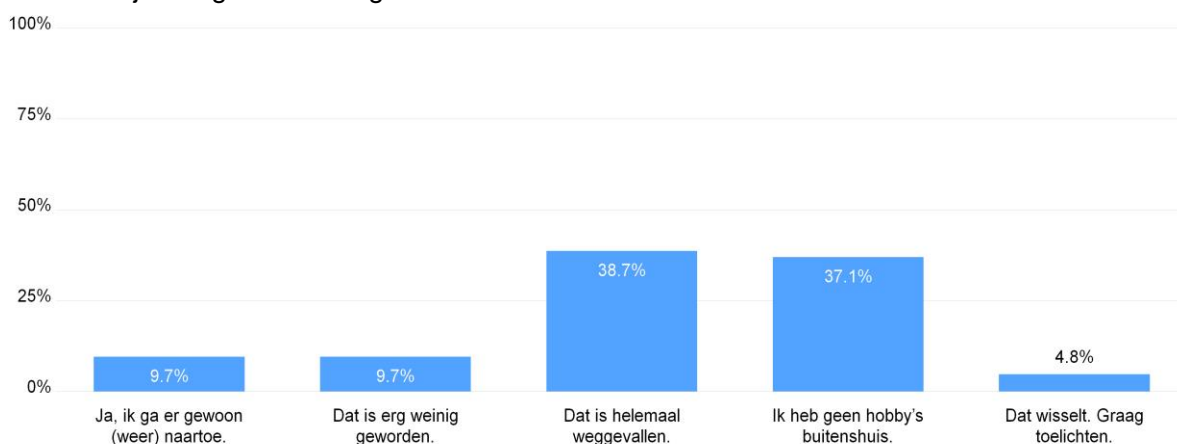
Initiatieven in coronatijd

Uit de enquête blijkt dat de meeste deelnemers niet op de hoogte waren van de initiatieven die door vrijwilligers of organisaties in de buurt werden georganiseerd tijdens de coronacrisis.

- 61% was niet op de hoogte van deze initiatieven.
- 13% heeft deelgenomen aan (online) activiteiten.
- 8% heeft extra hulp of aandacht gehad.

Hobby's buitenshuis

De antwoorden op de vraag of de deelnemers buitenshuis hun hobby's konden uitvoeren zijn terug te zien in figuur 8.

Figuur 8

Religie of zingeving

- Niemand van de deelnemers gaat tijdens coronatijden nog zoals voorheen naar een kerk, moskee, tempel of andere plek voor religie of zingeving.
- 84% gaat sowieso nooit naar een dienst.
- 11% volgt de dienst online.
- 2% gaat normaal wel, maar in coronatijd nauwelijks.
- 3% gaat normaal wel, maar in coronatijd niet.

4.4 Sociale contacten

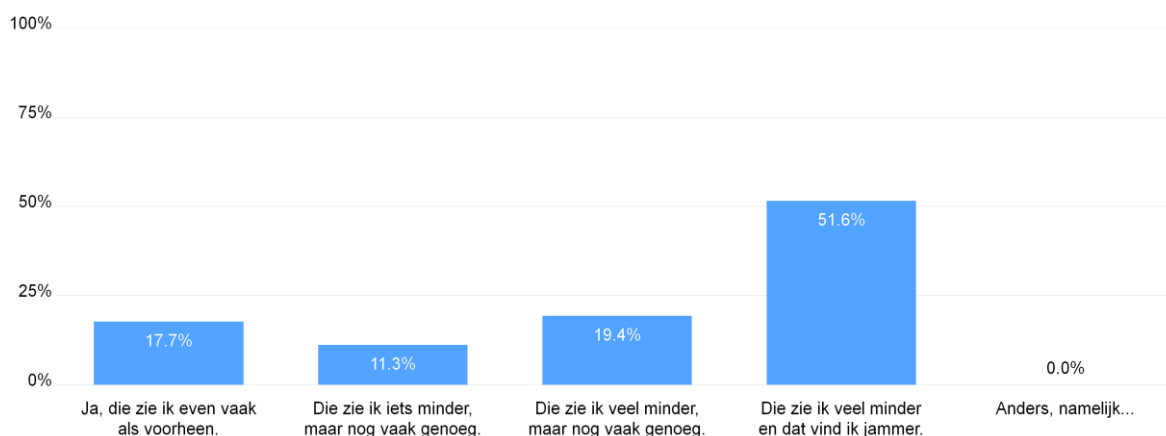
Uitjes en vakantie

De deelnemers geven de volgende antwoorden op de vraag of zij er tussenuit zijn geweest tijdens de coronacrisis:

- 44%: nee, ik blijf altijd thuis.
- 29%: nee, dat is door corona niet gelukt.
- 21%: ja, ik ben er nog tussenuit geweest.
- 7%: anders: visite en winkelbezoek.

Vrienden en familie

In figuur 9 is te zien hoe vaak de deelnemers vrienden en familie zien tijdens de coronacrisis.

Figuur 9

Ander manieren om vrienden en familie te spreken

Aan de deelnemers is de vraag gesteld of ze andere manieren hebben gevonden om familie en vrienden te spreken in tijden van corona. Er waren meerdere antwoorden mogelijk.

Ja:

- 42% belt vaker zelf iemand op.
- 34% wordt vaker gebeld.
- 38% doet aan videobellen (Teams, Zoom, WhatsApp, Facetime)

Nee:

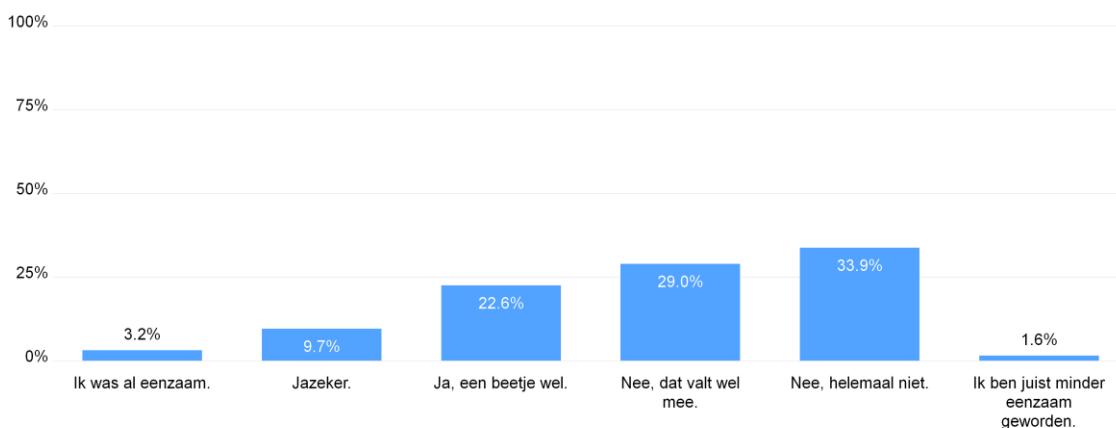
- 29% belt niet vaak en wordt niet vaak gebeld.
- 3% weet niet hoe videobellen werkt.

Anders:

- 3% zegt anders, namelijk: sociale media en bellen.

Eenzaamheid

De deelnemers hebben aangegeven of zij eenzaam zijn geworden door de coronacrisis. Zie voor de antwoorden figuur 10.

Figuur 10

10% geeft aan zeker eenzaam te zijn worden en 23% geeft aan een beetje eenzaam te zijn geworden. Bij elkaar is dus 33% (in grote en kleine mate) eenzaam geworden. 65% laat weten niet of nauwelijks eenzamer te zijn geworden.

4.5 Wat kan ik voor andere betekenen?

In een open vraag is aan de deelnemers gevraagd of ze iets voor andere betekenen in coronatijd. Hieronder staan een aantal van de antwoorden.

- Ik kan niet veel meer, maar bied wel een luisterend oor.
- Je hebt mensen die zelf klagen en tegen anderen zeggen dat ze positief moeten blijven. Dat doe ik dus niet.
- Met mijn vriendinnen fantaseer ik over uitjes.
- Ik stuur mijn vrienden en familie kaartjes en aardigheidjes.
- Ik haak mutsen voor Fighting Cancer.
- Ik laat veel kunst zien aan anderen.

4.6 Wilt u nog iets kwijt aan ons?

- Ik ben blij dat ik nog leef. Ik geniet van de jeugd die met de slee de helling af gaat.
- Ik irriteer me aan het gezeur van mensen die de oorlog niet hebben meegemaakt.
- Wat een leuke vragenlijst: ik vind dat jullie heel goed bezig zijn!
- Ik hunker naar een anti-corona-injectie, zodat ik mijn kinderen weer kan knuffelen.
- Mijn vrouw en ik slaan ons er wel doorheen: we leven nog steeds gezellig en lachen veel.
- Het wordt tijd dat we weer gewoon gaan leven. Corona of de griep het hoort er bij in het leven.
- M'n kinderen gebruiken corona als smoes om nog minder langs te komen.
- Nu blijkt dat ik te veel hobby's had. Ik vind het heerlijk om niet 'weer' weg te hoeven.

5. Conclusie

Dat de coronacrisis iedereen raakt is zeker. Maar dat de coronacrisis in meer of mindere mate invloed heeft op de panelleden van Meedoen met Rogplus op de gebieden zelfredzaamheid, meedoen in de samenleving en het onderhouden van sociale contacten blijkt duidelijk uit dit onlangs gehouden onderzoek.

5.1 Zelfredzaamheid

Bij veel deelnemers is de huishoudelijke hulp gecontinueerd tijdens de coronacrisis. Echter geeft 11% aan dat het geen (groot) probleem is dat de huishoudelijke hulp beperkt is doorgegaan of is gestopt. Mogelijk dat zij een andere oplossing hebben gevonden voor het uitvoeren van de huishoudelijke taken. Of die zijn niet uitgevoerd.

Bijna 5% van de deelnemers geeft aan dat het maar de vraag is wie de boodschappen kan verzorgen tijdens de coronacrisis. Wij vinden het zorgelijk dat een aantal mensen niet zeker weten of de boodschappen worden gehaald.

Tijdens de coronacrisis is een kleine verschuiving te zien van deelnemers die eerst zelf en/of met partner de maaltijden bereidden naar een andere manier van organiseren. Denk aan een maaltijdservice of ondersteuning vanuit het netwerk.

Wij vinden het zorgelijk dat 11% van de deelnemers zelf afspraken met een arts of specialist uitstelt. Gezien de leeftijd van de deelnemers is het niet wenselijk voor de gezondheid dat afspraken worden uitgesteld.

5.2 Meedoen in de samenleving

In tijden van corona liggen veel activiteiten, sportverenigingen en hobby's stil. Ook de deelnemers geven dit aan. 39% van de deelnemers geeft aan dat hun hobby's zijn weggevallen. Echter geeft maar 3% van de deelnemers aan de dag niet goed te kunnen besteden omdat de activiteiten zijn gestopt en heeft 6% behoefte aan meer daginvulling. Het grootste gedeelte van de deelnemers komt de dag toch goed de dag door.

De meeste deelnemers ervaren geen problemen met vervoer. Echter geeft 8% aan wel een vervoersprobleem te ervaren.

60% van de deelnemers was niet op de hoogte van de initiatieven die werden georganiseerd tijdens de coronacrisis. Wij vinden het jammer dat deze informatie het merendeel van de deelnemers niet heeft bereikt. Mogelijk heeft de berichtgeving in de

media hierover hen niet bereikt. 8% heeft extra hulp en/of aandacht gehad en 13% heeft deelgenomen aan (online) activiteiten.

Gezien de leeftijd van de deelnemers is het percentage dat de dienst online bijwoont, opvallend hoog.

5.3 Sociale contacten

28% van de deelnemers heeft een uitstapje gehad in tijden van corona. 30% van de deelnemers is niet meer weggeweest. Dit is te wijten zijn aan het stil leggen van veel activiteiten en het beperkt bezoek mogen ontvangen en niet omdat er vervoersproblemen worden ervaren.

Iets meer dan de helft van de deelnemers ziet veel minder vaak familie en vrienden en vindt dit jammer. 18% ziet familie en vrienden even vaak als voor de coronacrisis.

Merendeel van de deelnemers heeft een andere manier gevonden om contacten met familie en vrienden te onderhouden. Het grootste gedeelte van de deelnemers belt vaker iemand op of wordt vaker gebeld. 29% wordt niet vaak gebeld en belt zelf ook niet vaak. Verassend dat gezien de leeftijd van de deelnemers een grote groep (ook) gebruik maakt van videobellen: bijna 40%.

32% van de deelnemers geeft aan in enige mate eenzamer te zijn geworden tijdens de coronacrisis. 63% geeft aan niet eenzamer te zijn geworden of dat dat wel meevalt. Wij denken dat dit te maken heeft met het feit dat veel van de deelnemers vaker (beeld)bellen of vaker gebeld worden. Op deze manier hebben zij elkaar kunnen spreken en veelal ook gezien.

6 Aanbevelingen

In 2021 zal de afdeling kwaliteit van Rogplus een kwaliteitscontrole uitvoeren op het gebied van Meedoen in de Stad (voorheen begeleiding, dagbesteding en logeren) en Schoon Huis (voorheen hulp bij het huishouden).

We zouden als iedereen gevaccineerd is en de coronamaatregelen zijn opgeheven, kunnen onderzoeken of cliënten de draad weer opgepakt hebben op het gebied van zelfredzaamheid, meedoen in de samenleving en hun sociale leven. Daarbij is het interessant om te weten of een alternatieve manier van ondersteuning ook werkt op de lange termijn.